

ÎNCHEIERE

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Tamara Chișca-Doneva, Nina Vascan

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ala Urechi și reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Bodrug, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2017,

adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ala Urechi împotriva Anastasiei Cercasova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată,

c o n s t a t ă:

La 28 ianuarie 2016, Ala Urechi a depus cerere de chemare în judecată împotriva Anastasiei Cercasova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a menționat că, în baza procesului-verbal cu privire la contravenție din 07 august 2015, Anastasia Cercasova a fost recunoscută vinovată de comiterea faptei contravenționale prevăzute de art. 354 din Codul contravențional, iar în baza Deciziei agentului constator acesteia i-a fost aplicată o sancțiune sub formă de amendă în mărime de 20 de unități convenționale, ceea ce constituie 400 de lei.

Reclamanta relevă că, în cadrul cauzei contravenționale s-a constatat că la 21 iulie 2015, aproximativ ora 22.00, în urma unui conflict apărut pe strada Mecanizatorilor din s. Cojușna, r-nul Strășeni, având un comportament inadecvat, Anastasia Cercasova a agresat-o fizic pe vecina Ala Urechi.

Ala Urechi susține că în urma acestui conflict a suportat suferințe atât fizice, cât și psihice, fapt ce se confirmă prin Raportul de constatare medico-legală nr. 159 din 03 august 2015, conform căruia la dânsa s-au depistat excoriații a gâtului, care sau format sub acțiunea unui corp contondent, posibil în timpul și circumstanțele indicate, fapt ce duce la dereglarea sănătății până la 6 zile și constituie vătămări corporale neînsemnate.

Mai indică reclamanta că în timpul aceluși conflict i-a fost rupt lăntișorul de aur de la gât, iar drept rezultat a pierdut cruciulița de aur, cu greutatea de 3 gr., care era agățată de lăntișor.

Reclamanta susține că, prejudiciul moral ce i-a fost cauzat prin acțiunile ilegale ale pârâtei se manifestă prin suferințele psihice survenite în urma agresiunii fizice din partea agresoarei. Totodată, fiind diagnosticată cu diabet zaharat, este îngrijorată de copiii minori care-i are la întreținere. Mai mult decât atât, agresoarea fiind-și vecină, îi este frică de eventuale acțiuni ale acesteia nu doar în privința ei, ci și îndreptate împotriva copiilor săi minori.

Solicită admiterea cererii de chemare în judecată; încasarea din contul Anastasiei Cercasova în beneficiul său a sumei de 3 742 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material, a sumei de 10 000 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral, a sumei de 3 000 de lei cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică și a sumei de 100 de lei cu titlu de compensare a taxei de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată.

Judecătoria Strășeni, prin hotărârea din 10 noiembrie 2016 (f.d. 102, 1107-108 recto-verso), a admis cererea de chemare în judecată și a încasat de la Anastasia Cercasova în beneficiul Alei Urechi suma de 3 368 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului material, cheltuielile suportate în legătură cu plata taxei de stat în mărime de 100 de lei, cheltuielile pentru asistență juridică acordată în sumă de 3000 de lei și suma de 500 de lei cu titlu de reparare a prejudiciului moral, iar în rest a respins pretențiile ca vădit nefondate.

Prima instanță și-a întemeiat soluția adoptată pe dispozițiile art. 14, art. 15, art. 1398 alin. (1), art. 1422 alin. (1), art. 1423 din Codul civil, art. 94 și art. 96 din Codul de procedură civilă.

La fel, în consolidarea soluției sale, Judecătoria Strășeni a reținut că, prin procesul-verbal cu privire la contravenție și decizia agentului contravențional din 07 august 2015, Anastasia Cercasova a fost recunoscută vinovată și i s-a aplicat amendă pentru faptul că la 21 iulie 2015, aproximativ la ora 22.00, a agresat-o fizic pe Ala Urechi. Totodată, faptul că Anastasia Cercasova a achitat amenda contravențională, aplicată în baza acestui proces-verbal, denotă faptul că pârâta a recunoscut fapta ilegală pentru care a fost sancționată contravențional.

Respectiv, Anastasia Cercasova urmează să compenseze Alei Urechi prejudiciul material în sumă de 3 368 de, pentru lănișorul de aur de la gât ce i-a fost rupt ultimei în timpul conflictului, or, valoarea acestuia se confirmă prin certificatul eliberat de societatea cu răspundere limitată „Rinauro”.

Totodată, ținând cont de caracterul și gravitatea suferințelor fizice și psihice cauzate Alei Urechi și statutul social al acesteia, precum și gradul de vinovăție al Anastasiei Cercasova, prima instanță a considerat că suma de 500 de lei ca fiind echitabilă prejudiciului moral cauzat victimei Ala Urechi prin acțiunile Anastasiei Cercasova.

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din 12 decembrie 2017 (f.d. 149, 150-155), a respins apelul declarat de Ala Urechi și a admis cererea de apel depusă de Anastasia Cercasova.

A casat hotărârea Judecătoriei Strășeni din 10 noiembrie 2016 în partea încasării prejudiciului material în sumă de 3 368 de lei, emițând în această parte o nouă hotărâre, prin care:

A respins ca nefondat capătul de cerere privind încasarea prejudiciului material în mărime de 3 368 de lei.

A modificat hotărârea în partea compensării cheltuielilor pentru asistența juridică, micșorând suma încasată de la Anastasia Cercasova în beneficiul Alei Urechi cu titlu de cheltuieli pentru asistența juridică de la 3 000 de lei până la 1 500 de lei, iar în rest a menținut hotărârea.

Instanța de apel și-a întemeiat soluția adoptată pe dispozițiile art. 45 alin. (1) din Codul contravențional, art. 1398 alin. (1), art. 1422 alin. (1), art. 1423 din Codul civil, art. 94 și art. 96 din Codul de procedură civilă.

În consolidarea soluției sale, Curtea de Apel Chișinău a reținut că din conținutul procesului-verbal de audiere a martorului din 04 august 2015, Sazon Urechi rezultă că lănișorul de aur a Alei Urechi, ce a fost rupt în urma conflictului cu Anastasia Cercasova, ulterior a fost găsit. Respectiv, reclamanta nu poate pretinde la repararea contravalorii lănișorului de aur, odată ce-l deține în posesie. Ba mai mult decât atât, procesul-verbal cu privire la contravenție nu conține mențiuni despre eventualul prejudiciu material, iar partea vătămată nu a făcut careva obiecții în acest sens.

Referitor la apelul Alei Urechi, instanța de apel a reținut că suma de 500 de lei corespunde calității de echivalent bănesc echitabil pentru suferințele psihice cauzate acesteia, or, suma pretinsă spre încasare în cuantum de 10 000 de lei este exagerată, iar instanței nu i-au fost prezentate probe pertinente, concludente și admisibile în susținerea încasării unei sume bănești mai mari cu titlu de reparare a prejudiciului moral. Totodată, faptul că Ala Urechi suferă de diabet zaharat nu are nicio legătură cauzală cu contravenția săvârșită de către Anastasia Cercasova. Respectiv dereglările de sănătate nu se datorează acțiunilor pârâtei, deoarece reclamanta nu necesită un tratament specific în scopul restabilirii sănătății în urma săvârșirii contravenției.

Subsecvent, instanța de apel a conchis necesitatea micșorării sumei încasate cu titlu de compensare a cheltuielilor de asistență juridică, proporțional pretențiilor admise.

La 19 martie 2018, Ala Urechi și reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Bodrug, au declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2017, prin care solicită admiterea recursului, casarea deciziei recurate și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a pretențiilor din acțiune (f.d. 159-160).

În motivarea recursului menționează că, suma de 500 de lei încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral nu este una echitabilă în coraport cu suferințele suportate de către recurentă, deoarece în urma conflictului iscat cu intimata, a avut nevoie de acordarea primului ajutor medical și i-au fost administrate sedative, iar având în vedere că este diagnosticată cu diabet zaharat, orice dereglare a sistemului nervos are repercusiuni asupra acestei maladii.

La fel, opinează că este lipsită de temei concluzia instanței de apel precum că nu este în drept de a pretinde repararea prejudiciului material pentru lănișorul deteriorat. La caz, evocă faptul că deși lănișorul nu a fost pierdut, totuși acesta a fost deteriorat și nu mai poate fi folosit conform destinației. Prin urmare, invocă faptul că este nevoită să cumpere alt lănișor.

Subsecvent, apreciază ca fiind netemeinică concluzia instanței de apel de a micșora cuantumul cheltuielilor de asistență juridică de la 3 000 de lei la 1 500 de lei, or, în speță, serviciile prestate de avocatul Alexandru Bodrug sunt reale, necesare, rezonabile și au acoperit pe deplin volumul de lucru.

Examinând temeiurile recursului în raport cu materialele cauzei civile,

completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul este inadmisibil, din următoarele motive.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sînt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) pricina a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) pricina a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea pricinii au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin.(3) se iau în considerare de către instanță din oficiu și în toate cazurile.

În conformitate cu art.433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

Conform art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Ab initio, instanța de recurs consideră că, în speță, calea de atac a fost demarată în interiorului termenului legal, deoarece din materialele cauzei nu poate fi stabilit

momentul comunicării deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2017, însă, aceasta a fost expediată participanților la proces prin scrisoarea de comunicare a actului de procedură cu numărul de ieșire 1352 din 01 februarie 2018 (f.d. 156), iar cererea de recurs a fost depusă la 19 martie 2018, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicată pe prima filă a cererii de recurs (f.d. 159).

In concreto, completul de admisibilitate apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate alegațiile conținute în cererea de recurs referitor la faptul că suma de 500 de lei încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral nu este una echitabilă în coraport cu suferințele suportate de către recurentă.

La caz, este notabil faptul că mărimea pagubei morale se stabilește bazându-se pe caracterul și circumstanțele suferințelor morale și/sau fizice cauzate victimei în fiecare caz concret.

Completul de admisibilitate găsește oportun de a învedera că prin gradul suferințelor se înțelege intensitatea acestora, iar caracterul suferințelor trebuie privit în legătură cu particularitățile individuale ale persoanei prejudiciate, sub două aspecte diferite: 1) suferințele fizice (durere, sufocație, amețeli și alte senzații dureroase); și 2) suferințele morale/psihice (frica și rușinea, tristețea și neliniștea, umilirea și alte emoții negative).

Astfel, întru susținerea mărimii compensației pentru prejudiciul moral, recurenta trebuie argumenteze și să dovedească caracterul și importanța acelor valori nemateriale (nepatrimoniale), care i-au fost lezate, precum și situația personală a sa (mediul social din care face parte, educația, cultura, standardul de moralitate, personalitatea și psihologia, vătămrile suferite de aceasta ș.a.m.d.).

În condițiile speței, însă, se atestă că recurenta nu a adus în fața instanței de judecată argumente plauzibile în susținerea mărimii compensației de 10 000 de lei pentru prejudiciul moral ce i-a fost cauzat prin acțiunile Anastasiei Cercasova. Prin urmare, de către instanța de recurs nu poate fi acceptată alegația acesteia că suma de 500 de lei încasată cu titlu de reparare a prejudiciului moral nu este echitabilă acțiunilor ilegale ale Anastasiei Cercasova.

Deopotrivă, nu poate fi acceptat nici argumentul recurente și a reprezentantului acesteia precum că instanța de apel neîntemeiat a respins capătul de cerere privind repararea prejudiciului material pentru lăntișorul de aur deteriorat. Or, faptul deteriorării unui bun, în măsura în care acesta nu este deteriorat ireversibil, nu dă naștere dreptului de a solicita compensarea contravalorii acestuia.

Astfel, în situația în care recurenta revendică dreptul de a-i fi achitată contravaloarea lăntișorului de aur, ce a fost deteriorat prin acțiunile intimatei, aceasta are obligația pozitivă de a proba că acest bun, prin reparație, nu mai poate fi adus la starea inițială. Or, în caz contrar, dacă ar încasa contravaloarea unui bun reparabil și l-ar păstra și pe cel deteriorat, ar interveni instituția îmbogățirii fără justă cauză.

Succesiv, completul de admisibilitate, consideră că nu poate fi acceptată critica recurente și ale reprezentantului acesteia adusă împotriva deciziei instanței de apel în partea micșorării cuantumului cheltuielilor de asistență juridică.

În acest sens, este remarcabil că în conformitate cu art. 96 alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile. Cheltuielile menționate se compensează părții care a avut câștig de cauză dacă aceasta a fost

reprezentată în judecată de un avocat.

Totodată, art. 94 din Codul de procedură civilă statuează în alin. (1) că, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pârâtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

În condițiile speței, se constată că, cererea de chemare în judecată depusă de Ala Urechi împotriva Anastasiei Cercasova a fost admisă parțial. Astfel, ținând cont de acest fapt, este just că pretenția Alei Urechi cu privire la compensarea cheltuielilor de asistență juridică nu poate fi admisă în volum integral, iar cheltuielile de asistență juridică urmau a fi compensate proporțional părții admise din pretenții.

Ba mai mult decât atât, completul de admisibilitate evocă faptul că, în speță, nu a fost depusă lista detaliată a actelor/acțiunilor efectuate de avocat și orarul timpului aferent acestora. Astfel, instanța fiind în dificultate de a aprecia quantumul cheltuielilor de judecată prin prisma numărului de ore lucrate, tariful perceput de acesta pentru o oră de lucru și necesitatea acestor acțiuni.

În această ordine de idei, completul de admisibilitate conchide că ipotezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță al recursului declarat, deoarece Ala Urechi și reprezentantul său, avocatul Alexandru Bodrug nu au invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel. Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursului, deoarece este lipsit de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului cu soluția dată de instanțele inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursului.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (*Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67*). La acest capitol instanța de recurs reține că recursul declarat de Ala Urechi și reprezentantul său, avocatul Alexandru Bodrug nu s-a bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespunde cerinței de a fi „efectiv”, fiind lipsit de șanse de succes și nu este capabil să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că recurenta și reprezentantul acesteia au depus prezenta cerere de recurs după ce prima a avut posibilitatea de a fi auzită de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea *mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50*).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentei i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (*Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67*)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recurs nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art.432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Ala Urechi și reprezentantul său, avocatul Alexandru Bodrug, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2017, în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibil.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

A considera inadmisibil recursul declarat de Ala Urechi și reprezentantul acesteia, avocatul Alexandru Bodrug, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 12 decembrie 2017, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ala Urechi împotriva Anastasiei Cercasova cu privire la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin contravenție și compensarea cheltuielilor de judecată.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan